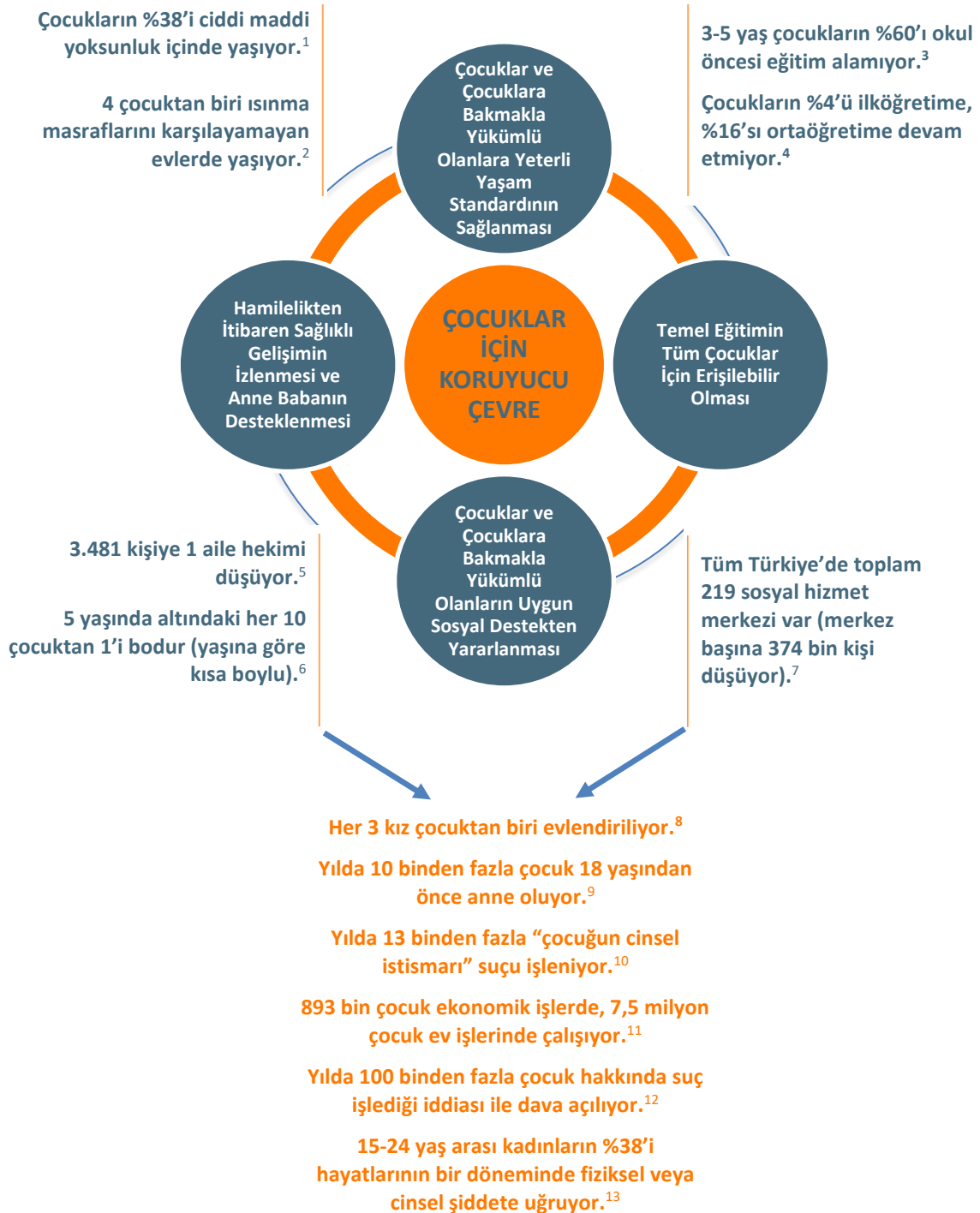

TÜRKİYE'DE ÇOCUK KORUMA SİSTEMİ Özet Bilgi

Çocuklar için Koruyucu Çevre

Türkiye’de yaklaşık 25 milyon çocuk bulunmaktadır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’ye taraf olan bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizdeki tüm çocukların bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ve toplumsal gelişmelerini sağlayacak yeterli bir hayat seviyesine ulaşma hakkı vardır. Bunun sağlanması için tüm çocuklara koruyucu bir çevre sunulması ve çocuklara yönelik her türlü ihmal ve istismarın önlenmesi gerekir. Çocuklara koruyucu bir çevre sağlanmasının ön koşulu ise çocuğun sağlıklı gelişimini destekleyecek tüm hizmetlerin eksiksiz olarak sunulmasıdır.

Bu hizmetleri ve ülkemizdeki mevcut duruma dair göstergeleri aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür. Bu veriler göstermektedir ki, halen Türkiye’de çocuklar için tam bir koruyucu çevre sağlanamamaktadır.

Çocuklara Koruyucu Çevre Sağlamakla Yükümlü Temel Kurum ve Kuruluşlar

• Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Çocukların ihmal ve istismardan korunmasını sağlamak üzere ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetleri yürütmek ve bu alanda ilgili kurumlar arası koordinasyonu sağlamakla sorumludur.¹⁴

• Milli Eğitim Bakanlığı

Örgün ve yaygın eğitim hizmetlerini yürütmekle sorumludur.¹⁵ Bu kapsamda çocukların okula devamlarının sağlanması ve eğitim ortamlarında çocukların ihmal ve istismardan korunmaları da MEB'in görevleri arasındadır.

• Sağlık Bakanlığı

Çocukların hayatını bedenen, ruhen ve sosyal bakımdan tam iyilik halinde sürdürmesi için birey ve toplum sağlığını koruyucu çalışmaları yürütmekle sorumludur.¹⁶ Hem doğum öncesinden başlayarak izleme yapma, hem de ihmal ve istismar durumlarında tedavi hizmetlerini sunma sorumluluğu da bu Bakanlığa aittir.

• Adalet Bakanlığı

Adalet ve infaz sisteminin işleyişinden sorumlu bakanlıktır. Bu çerçevede hem çocuk mahkemeleri ve onların gerekli ve yeterli teknik altyapıya sahip olmaları hem de çocuklara özgü cezaların yerine getirileceği kurumların kurulması Adalet Bakanlığı'nın görevidir.¹⁷ Ayrıca Çocuk Koruma Kanunu'na göre, bu kanunda yazılı tedbirleri uygulamaktan sorumlu kurumlar arasında koordinasyonu sağlama görevi de Adalet Bakanlığı'na aittir.¹⁸

• İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü

Suçta sürüklenen, mağdur, kayıp ve korunma ihtiyacı olan çocuklarla ilgili kolluk işlemlerini yürütmekten sorumlu kurumdur.¹⁹

• Jandarma Genel Komutanlığı

Jandarma birimlerine gelen veya getirilen çocuklarla ilgili işlemleri yürütmek üzere, İl ve İlçe Jandarma Komutanlıkları, Jandarma Karakol Komutanlıkları ile bunlara bağlı Timlerde "Çocukları Koruma İşlem Astsubayları/Elemaları" görevlendirilmiştir. Ayrıca, çocukların korunması ve çocuk suçluluğunun önlenmesi amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı Karargahı'nda Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde "Çocuk ve Ahlak Suçları Kısmı" bulunmaktadır.

• Belediyeler

Belediyeler, çocuklara ve kadınlara yönelik koruma merkezleri ve sosyal hizmet kuruluşları kurmaktan sorumlu yerel yönetim organlarıdır.²⁰ Çocuk Koruma Kanunu'na göre belediyeler, danışmanlık tedbirleri ve barınma tedbirlerinin yerine getirilmesinden de sorumludur. Belediyeler sosyal yardımlar ve bazen de danışmanlık merkezleri aracılığı ile önleme alanında faaliyet göstermekte ise de, büyük bir çocuk koruma sisteminin parçası olarak sistem içerisinde rol almamaktadır.

• Sivil Toplum Kuruluşları

Çocuk koruma alanında çalışan sivil toplum kuruluşları ve ağlar arasında şunlar yer almaktadır:

- Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği²¹
- Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu²²
- Çocuk Koruma Merkezlerini Önleme Platformu²³
- Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı²⁴
- Üniversite Çocuk Koruma Birimleri / Merkezleri
- Baroların Çocuk Hakları Komisyonları ve Merkezleri
- Tabip Odaları Çocuk Hakları Komisyonları
- Eğitim Reformu Girişimi²⁵
- Çocuk Vakfı²⁶
- Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı²⁷
- Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı²⁸

- Nesin Vakfı²⁹
- Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı³⁰
- İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi³¹
- Uluslararası Çocuk Merkezi³²
- Hayat Sende Derneği³³
- Genç Hayat Vakfı³⁴
- UNICEF³⁵

¹ TÜİK Çocuk İstatistikleri – Yoksulluk (2017)

² TÜİK Çocuk İstatistikleri – Konut Özellikleri (2017)

³ Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim (2008-2017)

⁴ Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim (2008-2017)

⁵ Sağlık İstatistikleri Yıllığı (2017)

⁶ Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2013)

⁷ Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü

⁸ TÜİK Aile Yapısı Araştırması (2006)

⁹ TÜİK Doğum İstatistikleri (2018)

¹⁰ Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Adli İstatistikler (2018)

¹¹ Çocuk İşgücü Anketi (2012)

¹² Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Adli İstatistikler (2018)

¹³ Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2014)

¹⁴ Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi -1 (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf)

¹⁵ Milli Eğitim Temel Kanunu K.no. 1739 T. 14.6.1973

¹⁶ Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi -1 (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf)

¹⁷ Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi -1 (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf)

¹⁸ Çocuk Koruma Kanunu, md. 45

¹⁹ Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği

²⁰ 5393 sayılı Belediye Kanunu, md. 14

²¹ www.cocukistismarinionleme.org

²² www.onlemeplatformu.org

²³ www.cokmed.net

²⁴ www.ctcs-mucadele.net

²⁵ www.erg.sabanciuniv.edu

²⁶ www.cocukvakfi.org.tr

²⁷ www.yoret.org.tr

²⁸ www.tcyov.org.tr

²⁹ www.nesinvakfi.org

³⁰ www.koruncuk.org

³¹ www.cocukcalismalari.bilgi.edu.tr

³² www.icc.org.tr

³³ www.hayatsende.org

³⁴ www.genchayat.org

³⁵ www.unicef.org.tr